

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Навчально – науковий інститут економіки
Фінансово-економічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і аудиту

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
кваліфікаційної роботи ступеню бакалавра
(бакалавра, магістра)

студента Ковальчук Катерини Олександрівни
(ПІБ)

академічної групи 071-20з-1
(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»
(офіційна назва)

на тему: Облік і аудит діяльності громадської організації (на прикладі ГО «Фонд суспільства знань»)

(назва за наказом ректора)

	Прізвище, ініціали	Оцінка	Підпис
Керівник роботи	Усатенко О.В.		

Рецензент			
-----------	--	--	--

Нормоконтроль	Усатенко О.В.		
---------------	---------------	--	--

Дніпро
2024

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри
міжнародних відносин
і аудиту

Пашкевич М.С.

(прізвище, ініціали)

«__» _____ року

ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню роботи ступеню **бакалавра**
(бакалавра, магістра)

Студенту Ковальчук К.О. академічної групи 071-20з-1

(прізвище та ініціали)

(шифр)

спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

(код і назва спеціальності)

за освітньо-професійною програмою «Облік і аудит»

(офіційна назва)

на тему:

Облік і аудит діяльності громадської організації (на прикладі ГО «Фонд суспільства знань»)

затверджену наказом ректора НТУ «Дніпровська політехніка» від _____
№ _____

Розділ	Зміст	Термін
1	ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ГО «ФОНД СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ» У СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ	06.05.24 – 15.05.24
2	ОБЛІК В ГРОМАДСЬКІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ	16.05.24- 28.05.24
3	АУДИТ В ГРОМАДСЬКІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ	29.05.24- 30.06.24

Завдання видано

Усатенко О.В.

(прізвище, ініціали)

Дата видачі 06.05.2024 р.

Дата подання до екзаменаційної комісії 01.07.24 р.

Прийнято до виконання

Ковальчук К.О.

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Пояснювальна записка: 50 с., 19 рис., 10 табл., 20 джерел.

ОБЛІКОВІ ПРОЦЕСИ, ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК, АУДИТОРСЬКІ МЕТОДИКИ, РИЗИК-ОРІЄНТОВАНИЙ АУДИТ, ПІДЗВІТНІСТЬ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, ДОВІРА ДОНОРІВ, ДОВІРА БЕНЕФІЦІАРІВ, ЗАКОНОДАВЧІ ВИМОГИ

Предмет дослідження - операції громадської організації «Фонд суспільства знань».

Об'єкт розроблення – система бухгалтерського обліку громадської організації «Фонд суспільства знань».

Мета роботи – удосконалення обліку і аудиту в громадських організаціях.

Розглянуто різні типи громадських організацій, їх значення та функції у суспільстві. Проаналізовано сильні та слабкі сторони організації, можливості та загрози для її діяльності. Розглянуто специфіку неприбуткового статусу громадських організацій та його вплив на облік. Визначені специфічні аспекти бухгалтерського обліку, характерні для громадських організацій. Встановлені ключові моменти, пов'язані з проведенням аудиту у громадських організаціях. Визначені основні вимоги та стандарти, яких слід дотримуватися при проведенні аудиту. Запропоновані шляхи покращення облікових та аудиторських процесів у громадській організації.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці рекомендацій, що спрямовані на вдосконалення бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту діяльності громадських організацій, які сприятимуть підвищенню ефективності прийняття управлінських рішень.

ЗМІСТ

ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ГО «ФОНД СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ» В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ	8
1.1 Характеристики діяльності ГО «Фонд Суспільства знань»	8
1.2 Роль та класифікація громадських організацій в суспільстві України	11
1.3 SWOT-аналіз громадської організації	15
Висновки до розділу 1	19
РОЗДІЛ 2. ОБЛІК В ГРОМАДСЬКІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ	20
2.1. Неприбутковість громадських організацій	20
2.2. Особливості обліку в громадських організаціях	23
Висновки до розділу 2	32
РОЗДІЛ 3. АУДИТ В ГРОМАДСЬКІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ	33
3.1 Основні аспекти аудиту в громадських організаціях	33
3.2 Вимоги до проведення аудиту громадської організації	40
3.3 Удосконалення обліку і аудиту в громадській організації	43
Висновки до розділу 3	45
ВИСНОВКИ	46
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	49
ДОДАТКИ	52

ВСТУП

Актуальність теми обліку та аудиту в громадських організаціях стає все більш очевидною в сучасному світі, де значення громадських об'єднань та їх вплив на суспільство зростає. Громадські організації часто отримують фінансову підтримку від донорів, урядових установ та громадян. Вони зобов'язані забезпечувати прозорість у використанні коштів та звітувати про свою діяльність, що вимагає належного обліку та регулярного аудиту. Довіра громадян до громадських організацій залежить від їх репутації. Якісний облік і незалежний аудит допомагають підтвердити, що організація діє відповідально і чесно, що сприяє зміцненню довіри до неї.

У багатьох країнах існують нормативні акти, які регулюють діяльність громадських організацій і вимагають від них вести облік фінансових операцій та проходити аудит. Недотримання цих вимог може призвести до санкцій і втрати статусу неприбуткової організації.

Належний облік дозволяє організаціям ефективніше управляти своїми ресурсами, планувати діяльність і досягати поставлених цілей. Аудит, у свою чергу, допомагає виявити можливі ризики та недоліки в управлінні, що сприяє їх усуненню і підвищенню ефективності. Ведення обліку та проведення аудиту вимагає високого рівня професійних знань і навичок. Це сприяє професійному розвитку працівників громадських організацій і підвищенню загального рівня їх компетентності.

Таким чином, облік і аудит у громадських організаціях є необхідними інструментами для забезпечення прозорості, підзвітності, ефективного управління ресурсами та підтримки довіри суспільства. Вони сприяють сталому розвитку організацій і підвищенню їхнього впливу на суспільство.

Облік у неприбуткових організаціях є предметом дослідження в публікаціях багатьох вітчизняних та зарубіжних дослідників, зокрема варто зазначити: Гуру Н., що досліджувала методика бухгалтерського обліку в неприбуткових небюджетних організаціях [1], Олійник Я.В., яка займалась регламентацією бухгалтерського обліку та фінансової звітності неприбуткових

організацій [2], Волошину Т.О., що досліджувала особливості організації обліку неприбуткових організацій [3], Височан О.С., Височан О.О., Ясінську А.І., які визначали особливості бухгалтерського обліку цільового фінансування у небюджетних неприбуткових організаціях [4], Толмачову А. М. щодо основ формування облікової політики неприбуткових організацій [5].

Метою кваліфікаційної роботи є удосконалення обліку і аудиту в громадських організаціях.

Відповідно до поставленої мети, завданнями дослідження є:

- розглянути різні типи громадських організацій, їх значення та функції у суспільстві;
- проаналізувати сильні та слабкі сторони організації, можливості та загрози для її діяльності;
- розглянути специфіку неприбуткового статусу громадських організацій та його вплив на облік;
- визначити специфічні аспекти бухгалтерського обліку, характерні для громадських організацій;
- встановити ключові моменти, пов'язані з проведенням аудиту у громадських організаціях;
- визначити основні вимоги та стандарти, яких слід дотримуватися при проведенні аудиту;
- Запропонувати шляхи покращення облікових та аудиторських процесів у громадській організації.

Предмет дослідження - операції громадської організації «Фонд суспільства знань».

Об'єкт розроблення – система бухгалтерського обліку громадської організації «Фонд суспільства знань».

Для вивчення предмету дослідження в роботі застосовуються різні методи та прийоми аналізу: діалектичний, історичний, системний, метод індукції та дедукції.

Практичне значення одержаних результатів полягає в розробці рекомендацій, що спрямовані на вдосконалення бухгалтерського обліку та контролю операцій в громадській організації, які сприятиме підвищенню ефективності прийняття управлінських рішень. Надані пропозиції з удосконалення обліку і контролю можуть знайти своє практичне застосування в ГО «Фонд суспільства знань».

РОЗДІЛ 1

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ГО «ФОНД СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ» В СУЧАСНИХ УМОВАХ ГОСПОДАРЮВАННЯ

1.1 Характеристики діяльності ГО «Фонд Суспільства знань»

Основні відомості про ГО «Фонд Суспільства знань» представлені у

Таблиці 1.1:

Таблиця 1.1

Основні відомості про ГО «Фонд Суспільства знань»

Назва	ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ФОНД СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ» (ГО ФСЗ)
Назва англійською	KNOWLEDGE SOCIETY FOUNDATION (NGO KSF)
ЄДРПОУ	41969636
Адреса	49100, Дніпропетровська область, місто Дніпро, бульвар Слави, будинок 18
Дата реєстрації	28.02.2018 (6 років 3 місяці) Номер запису: 12241020000084520
Види діяльності	94.99 Діяльність інших громадських організацій, н.в.і.у.
Розмір статутного капіталу	0 грн

Всього за КВЕДом 94.99 «Діяльність інших громадських організацій, н.в.і.у.» зареєстровано 114125 суб'єкта господарювання, з них: 113999 - юридичні особи та 126 - фізичні особи підприємці.

Розташування громадських організацій за регіонами України є важливим фактором для розуміння їхнього впливу на місцевий розвиток та соціальні процеси. Ця важливість полягає в кількох ключових аспектах (Рис. 1.1):

Рівномірний розвиток регіонів

- Наявність активних громадських організацій у різних регіонах сприяє більш рівномірному розвитку країни. Вони можуть залучати ресурси, знання та підтримку для вирішення місцевих проблем, що сприяє зменшенню регіональних диспропорцій.

Врахування місцевих потреб та особливостей

- Громадські організації, розташовані у різних регіонах, краще розуміють специфіку та потреби місцевого населення. Це дозволяє їм більш ефективно реагувати на виклики та пропонувати релевантні рішення.

Залучення місцевих ресурсів

- Регіональні громадські організації мають можливість залучати місцеві ресурси, включаючи фінансові, матеріальні та людські, що сприяє підвищенню їхньої стійкості та ефективності.

Мережеві зв'язки та співпраця

- Громадські організації у різних регіонах можуть об'єднуватися у мережі для обміну досвідом, ресурсами та найкращими практиками. Це зміцнює громадянське суспільство і сприяє реалізації масштабних проєктів, які охоплюють декілька регіонів або навіть всю країну.

Соціальна згуртованість та інтеграція

- Активність громадських організацій у регіонах сприяє підвищенню соціальної згуртованості та інтеграції різних груп населення. Вони можуть виступати як посередники у вирішенні конфліктів, сприяти соціальній інтеграції та підтримувати соціальну стабільність.

Адвокація та вплив на політику

- Регіональні громадські організації можуть ефективно впливати на місцеву політику та сприяти прийняттю рішень, які враховують інтереси місцевих громад. Це важливо для демократичного розвитку та підвищення якості життя на місцевому рівні.

Реалізація державних програм та ініціатив

- Державні програми часто потребують підтримки на місцевому рівні для успішної реалізації. Громадські організації можуть відігравати ключову роль у цьому процесі, забезпечуючи зв'язок між центральними органами влади та місцевими громадами.

Рис. 1.1. Аспекти важливості розташування громадських організацій за регіонами України

За регіонами такі громадські організації розташовані (Рис.1.2):

Рис. 1.2. Розташування громадських організацій з КВЕДом 94.99
«Діяльність інших громадських організацій, н.в.і.у.»

Загалом, розташування громадських організацій за регіонами України має велике значення для забезпечення збалансованого розвитку країни, ефективного вирішення місцевих проблем та підвищення якості життя населення.

Громадська організація - це добровільне об'єднання фізичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів. Громадська організація може здійснювати діяльність зі статусом юридичної особи або без такого статусу.

Громадська організація «Фонд Суспільства знань» заснована 28 лютого 2018 року і є неприбутковою громадською організацією, яка об'єднує громадян на основі спільності інтересів своїх членів для реалізації своєї мети та завдань. З моменту державної реєстрації Організація набуває права юридичної особи згідно з чинним законодавством, має свою печатку, штампи і бланки з власною назвою,

рахунки, в тому числі в іноземній валюті в банківських установах, свою символіку. Керівником Організації є Шашенко Олександр Миколайович.

Громадська організація «Фонд Суспільства знань» створена та діє у відповідності з Конституцією України [6], Законом України «Про громадські об'єднання» [7], іншими чинними законодавчими актами та Статутом.

ГО створена і діє на засадах добровільності, рівноправності своїх членів, законності, виборності та підзвітності керівних органів та гласності в роботі. ГО є непідприємницьким товариством, основною метою якого не є одержання прибутку. ГО вільна у виборі напрямків своєї діяльності та діє на засадах самоврядності, вільного вибору території своєї діяльності, рівності перед законом, відсутності майнового інтересу її учасників, прозорості, відкритості та публічності.

Членами ГО можуть бути громадяни України, іноземці та особи без громадянства, які перебувають в Україні на законних підставах, які досягли 18 років та підтримують мету і завдання ГО і визнають її Статут. Прийом до членів ГО здійснюється на підставі заяви.

Бухгалтерський облік ведеться згідно з правилами, встановленими Постановами КМУ, наказами МФУ, ДПСУ, якими необхідно керуватися при веденні рахунків та складання зовнішньої та внутрішньої звітності. Бухгалтерський облік та фінансова звітність складається в гривнях. Операції в іноземній валюті відображені в бухгалтерському обліку і фінансовій звітності в валюті України з перерахунком її по курсу Національного банку на дату здійснення операції чи складання звітності (при наявності валюти). Операції відображені в обліку в тому звітному періоді, в якому вони були здійснені.

1.2 Роль та класифікація громадських організацій в суспільстві України

Громадські організації в Україні відіграють важливу роль у розвитку суспільства, сприяючи вирішенню соціальних, культурних, економічних та

екологічних проблем. Вони є невід'ємною частиною громадянського суспільства, яке прагне досягти прозорості, справедливості та стійкого розвитку.

Розвиток громадських організацій в Україні має тривалу історію, яка значною мірою була сформована соціально-політичними змінами. Після здобуття незалежності в 1991 році, в Україні почався активний процес формування громадянського суспільства. З'явилися численні громадські об'єднання, фонди, асоціації, які прагнули впливати на державну політику, захищати права громадян та сприяти розвитку різних сфер життя.

Громадські організації в Україні діють у різних сферах (Рис.1.3):

Соціальна сфера

- Організації, що займаються підтримкою вразливих груп населення, таких як малозабезпечені, люди з обмеженими можливостями, бездомні, внутрішньо переміщені особи та інші. Вони надають гуманітарну допомогу, психологічну підтримку та правову консультацію.

Екологія

- Екологічні організації спрямовані на захист навколишнього середовища, боротьбу з забрудненням, збереження біорізноманіття та пропаганду екологічної свідомості серед населення.

Культура та мистецтво

- Громадські організації сприяють розвитку культурних проєктів, підтримують творчі ініціативи, збереження культурної спадщини та популяризацію мистецтва.

Освіта

- Освітні громадські організації займаються впровадженням інноваційних методик навчання, підвищенням кваліфікації педагогів, організацією освітніх програм та тренінгів для різних груп населення.

Правозахист

- Правозахисні організації зосереджені на захисті прав людини, моніторингу правопорушень, адвокації законодавчих змін та просуванні правової культури в суспільстві.

Охорона здоров'я

- Організації, що працюють у сфері охорони здоров'я, займаються профілактикою захворювань, підтримкою пацієнтів, пропагандою здорового способу життя та наданням медичної допомоги.

Рис. 1.3. Сфера діяльності громадських організацій в Україні

Громадські організації в Україні досягли значних успіхів у різних сферах. Вони стали важливими гравцями у формуванні політики, впровадженні реформ, підтримці демократичних процесів та розвитку громадянської активності. Завдяки їх діяльності були реалізовані численні соціальні та культурні проекти, надано допомогу мільйонам людей, збережено та відновлено природні ресурси.

Незважаючи на значні досягнення, громадські організації в Україні стикаються з численними викликами. Серед них - фінансова нестабільність, адміністративні та бюрократичні перепони, політичний тиск та обмежений доступ до ресурсів. Однак, завдяки підтримці міжнародних партнерів, волонтерської роботи та постійного пошуку нових рішень, громадські організації продовжують розвиватися та знаходити шляхи для подолання цих труднощів.

Громадські організації можуть бути класифіковані за різними критеріями залежно від їхньої діяльності, цілей, структури та сфери впливу. Основні види громадських організацій за сферами діяльності наведені на Рис. 1.4:

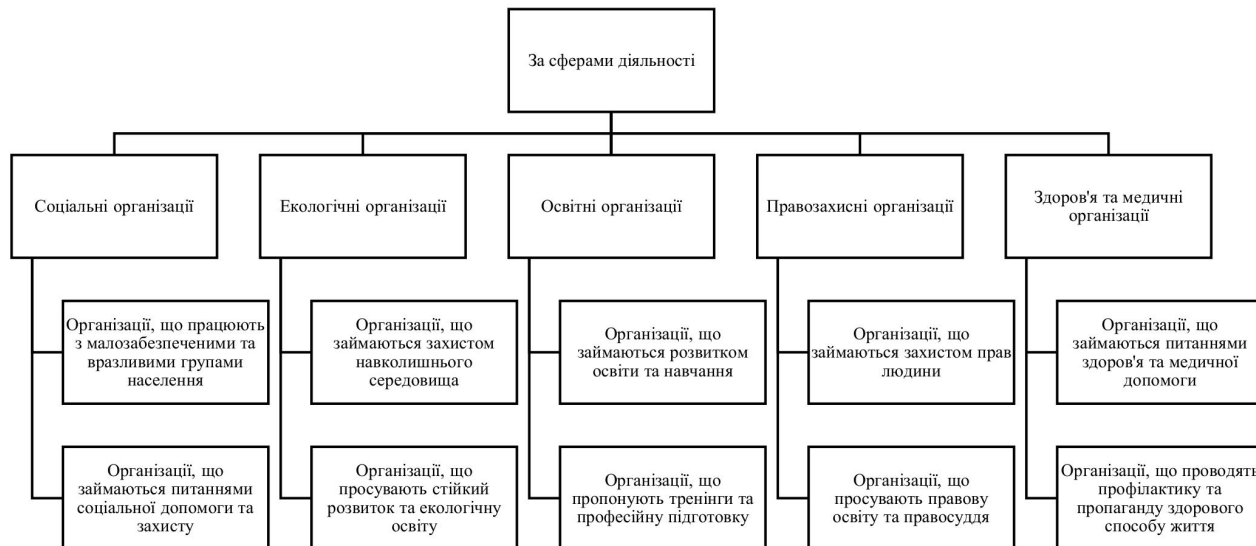

Рис. 1.4. Види громадських організацій за сферами діяльності

Види громадських організацій за структурою та організаційною формою наведені на Рис.1.5:

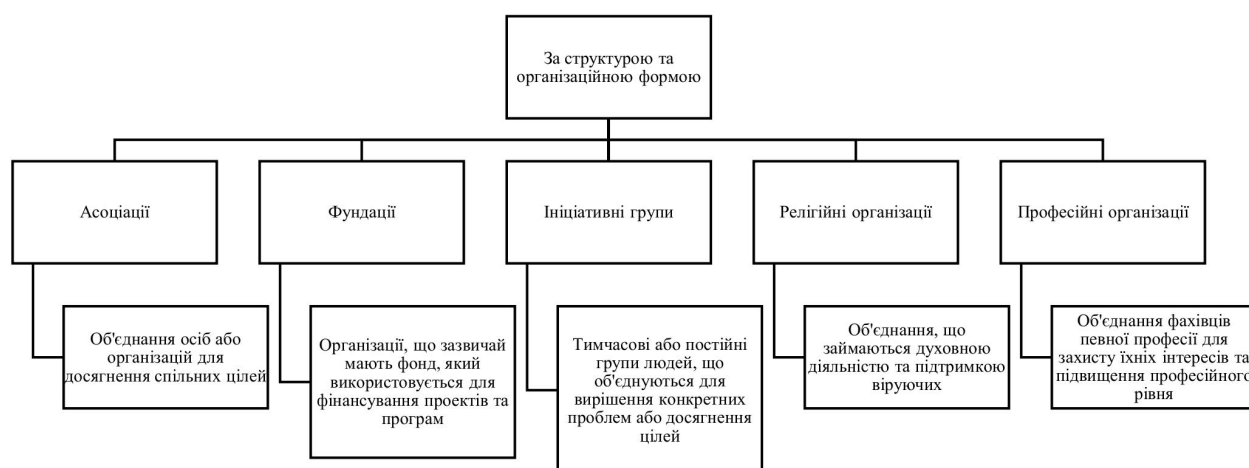

Рис. 1.5. Види громадських організацій за структурою та організаційною формою

Види громадських організацій за цільовою аудиторією наведені на Рис.1.6:

Рис. 1.6. Види громадських організацій за цільовою аудиторією

Види громадських організацій за масштабом діяльності наведені на Рис.1.7:

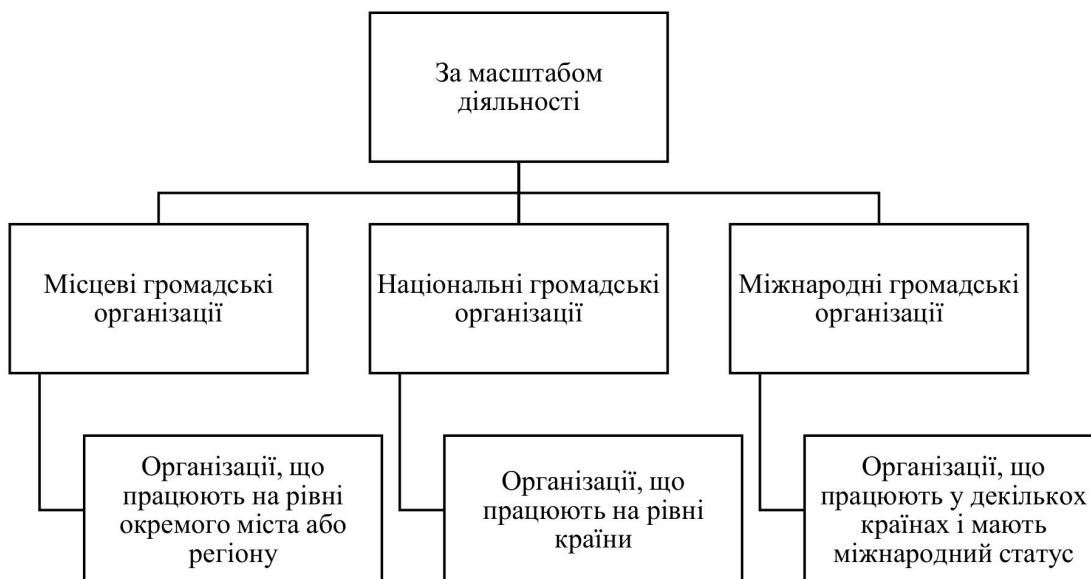

Рис. 1.7. Види громадських організацій за масштабом діяльності

Але багато громадських організацій можуть відповідати відразу кільком категоріям. Головне, що вони об'єднані спільною метою служити суспільству та вирішувати важливі соціальні проблеми.

Отже, громадські організації в Україні є невід'ємною частиною процесу становлення демократичного суспільства. Вони відіграють ключову роль у забезпеченні соціальної справедливості, захисті прав громадян, розвитку культури та освіти, охороні навколишнього середовища. Їхня діяльність сприяє підвищенню громадянської активності та створенню умов для сталого розвитку країни.

1.3 SWOT-аналіз громадської організації

SWOT-аналіз громадської організації «ФОНД СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ», яка веде діяльність в галузі освіти, допоможе визначити її сильні та слабкі сторони, а також можливості і загрози, що стоять перед організацією зроблено у Таблиці 1.2:

Таблиця 1.2

SWOT-аналіз громадської організації «ФОНД СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ»

Сильні сторони	Слабкі сторони
<p><i>Висока компетентність і кваліфікація співробітників</i></p> <p>Організація має команду досвідчених освітян та фахівців, що забезпечує високий рівень навчальних програм.</p> <p><i>Добра репутація та довіра суспільства</i></p> <p>Фонд відомий своєю ефективною діяльністю та має позитивні відгуки від учасників програм.</p> <p><i>Налагоджені партнерські відносини</i></p> <p>Співпраця з іншими освітніми установами, міжнародними організаціями та бізнесом сприяє реалізації спільних проектів.</p> <p><i>Інноваційні освітні програми</i></p> <p>Використання сучасних методик навчання та технологій підвищує ефективність освітніх заходів.</p> <p><i>Досвід у залученні фінансування</i></p> <p>Організація успішно залучає гранти та донорські кошти для реалізації своїх програм.</p>	<p><i>Обмежені фінансові ресурси</i></p> <p>Фонд залежить від зовнішнього фінансування, що створює фінансову нестабільність.</p> <p><i>Недостатня популярність серед широкої аудиторії</i></p> <p>Організація ще не достатньо відома серед потенційних бенефіціарів та партнерів.</p> <p><i>Відсутність систематизованої маркетингової стратегії</i></p> <p>Недостатня увага до маркетингу та PR обмежує можливості залучення нових учасників.</p> <p><i>Обмежена кількість ресурсів для реалізації великих проектів</i></p> <p>Фонд стикається з проблемами масштабування своїх ініціатив.</p>
Можливості	Загрози

<p><i>Збільшення попиту на онлайн-освіту</i></p> <p>Розвиток дистанційного навчання відкриває нові можливості для залучення більшої кількості учасників.</p> <p><i>Співпраця з міжнародними організаціями</i></p> <p>Партнерство з міжнародними фондами та освітніми установами сприяє обміну досвідом та залученню додаткових ресурсів.</p> <p><i>Розширення програмної діяльності</i></p> <p>Запровадження нових курсів та тренінгів, орієнтованих на різні цільові аудиторії.</p> <p><i>Залучення бізнес-партнерів</i></p> <p>Співпраця з приватним сектором для реалізації спільних освітніх проектів.</p> <p><i>Підвищення інтересу до неформальної освіти</i></p> <p>Розвиток програм, що доповнюють традиційну систему освіти, може залучити нових учасників.</p>	<p><i>Зміни в законодавстві</i></p> <p>Зміни у державному регулюванні впливають на діяльність освітніх організацій.</p> <p><i>Конкуренція з іншими освітніми установами</i></p> <p>Зростання кількості освітніх програм та організацій збільшує конкуренцію за фінансові та людські ресурси.</p> <p><i>Економічна нестабільність</i></p> <p>Економічні кризи зменшують фінансування з боку донорів та знизити платоспроможність учасників програм.</p> <p><i>Технічні проблеми</i></p> <p>Залежність від технологій для проведення онлайн-курсів створює ризики у випадку технічних збоїв.</p> <p><i>Соціально-політичні фактори</i></p> <p>Політична нестабільність та соціальні конфлікти впливають на можливості організації для проведення освітніх заходів.</p>
--	--

Отже, громадська організація «ФОНД СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ» має сильні позиції завдяки кваліфікованій команді, хорошій репутації та інноваційним програмам. Проте, для подальшого розвитку важливо звернути увагу на маркетинг, фінансову стабільність та адаптацію до змін у зовнішньому середовищі. Використання можливостей, таких як розвиток онлайн-освіти та

співпраця з міжнародними партнерами, може сприяти зміцненню позицій організації на освітньому ринку.

Висновки до розділу 1

Дослідження особливості функціонування ГО «ФОНД СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ» в сучасних умовах господарювання дозволило зробити наступні висновки:

1. Громадська організація - це добровільне об'єднання фізичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів. Громадська організація може здійснювати діяльність зі статусом юридичної особи або без такого статусу. Громадська організація «Фонд Суспільства знань» заснована 28 лютого 2018 року і є неприбутковою громадською організацією, яка об'єднує громадян на основі спільності інтересів своїх членів для реалізації своєї мети та завдань.

2. Багато громадських організацій можуть відповідати відразу кільком категоріям. Головне, що вони об'єднані спільною метою служити суспільству та вирішувати важливі соціальні проблеми. Громадські організації в Україні є невід'ємною частиною процесу становлення демократичного суспільства. Вони відіграють ключову роль у забезпеченні соціальної справедливості, захисті прав громадян, розвитку культури та освіти, охороні навколишнього середовища. Їхня діяльність сприяє підвищенню громадянської активності та створенню умов для сталого розвитку країни.

3. Громадська організація «ФОНД СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ» має сильні позиції завдяки кваліфікованій команді, хорошій репутації та інноваційним програмам. Проте, для подальшого розвитку важливо звернути увагу на маркетинг, фінансову стабільність та адаптацію до змін у зовнішньому середовищі. Використання можливостей, таких як розвиток онлайн-освіти та співпраця з міжнародними партнерами, може сприяти зміцненню позицій організації на освітньому ринку.

РОЗДІЛ 2

ОБЛІК В ГРОМАДСЬКІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ

2.1 Неприбутковість громадських організацій

Питання неприбутковості громадських організацій в Україні є надзвичайно актуальним. Громадські організації мають досить значні відмінності від комерційних як в бухгалтерському обліку, так і в правовому полі. Вони мають свої особливості та вимоги щодо набуття статусу неприбутковості

Громадська організація - це добровільне об'єднання фізичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів. Громадська організація може здійснювати діяльність зі статусом юридичної особи або без такого статусу. Громадська організація зі статусом юридичної особи є непідприємницьким товариством, основною метою якого не є одержання прибутку.

В Податковому кодексі України (ПКУ) [8] міститься окремі норми для неприбуткових підприємств, установ та організацій. Окрім профільних нормативних документів, якими має керуватися у своїй роботі неприбуткова організація, саме ПКУ буде для неї провідником на теренах податкового обліку: від оформлення статутних документів до збереження неприбуткового статусу.

Відповідно до ПКУ до неприбуткових організацій, що не є платниками податку на прибуток, можуть належати: бюджетні установи; громадські об'єднання, політичні партії, творчі спілки, релігійні організації, благодійні організації, пенсійні фонди; спілки, асоціації та інші об'єднання юридичних осіб; житлово-будівельні кооперативи, дачні (дачно-будівельні), садівничі та гаражні (гаражно-будівельні) кооперативи (товариства); об'єднання співвласників багатоквартирного будинку, асоціації власників житлових будинків; професійні спілки, їх об'єднання та організації профспілок, а також організації роботодавців та їх об'єднання; сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи, кооперативні об'єднання сільськогосподарських обслуговуючих кооперативів.

Характеристика видів неприбуткових організацій наведена у Таблиці 2.1:

Таблиця 2.1

Види неприбуткових організацій

№ з/п	Вид	Характеристика
1	Бюджетна установа	Органи державної влади, органи місцевого самоврядування, а також організації, створені ними у встановленому порядку, що повністю утримуються за рахунок відповідно державного чи місцевого бюджету
2	Громадське об'єднання	Добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних та інших інтересів
3	Політична партія	Зареєстроване згідно із законом добровільне об'єднання громадян — прихильників певної загальнонаціональної програми суспільного розвитку, що має за мету сприяти формуванню і вираженню політичної волі громадян, бере участь у виборах та інших політичних заходах
4	Релігійні організації	Організації, створені з метою задовольнити релігійні потреби громадян сповідувати і поширювати віру, що діють відповідно до своєї ієрархічної та інституційної структури
5	Благодійні організації	Юридична особа приватного права, установчі документи якої визначають благодійну діяльність в одній чи кількох сферах як основну мету діяльності
6	Житлово-будівельні кооперативи	Юридична особа, утворена фізичними та/або юридичними особами, що добровільно об'єдналися на основі об'єднання їхніх майнових пайових внесків для участі в будівництві або реконструкції житлового будинку і наступної його експлуатації
7	Об'єднання співвласників багатоквартирного будинку	Юридична особа, створена власниками квартир та/або нежитлових приміщень багатоквартирного будинку для сприяння використанню їхнього власного майна та управління, утримання і використання спільного майна
8	Професійні спілки	Добровільна громадська організація, що об'єднує громадян, пов'язаних спільними інтересами за родом їх професійної (трудової) діяльності (навчання)

9	Сільськогосподарські обслуговуючі кооперативи	Сільськогосподарський кооператив, що утворюється шляхом об'єднання фізичних та/або юридичних осіб - виробників сільськогосподарської продукції для організації обслуговування, спрямованого на зменшення витрат та/або збільшення доходів членів цього кооперативу під час провадження ними сільськогосподарської діяльності та на захист їхніх економічних інтересів
---	---	---

Внесення підприємства до Реєстру неприбуткових установ та організацій (Реєстр) є окремою процедурою. Реєстр є автоматизованою системою збору, накопичення та обробки даних про неприбуткові підприємства, установи та організації.

Включення до Реєстру є останнім і найважливішим кроком на шляху до отримання неприбуткового статусу. Реєстраційну заяву подають за формою № 1-РН разом із копіями установчих документів. Усі документи повинні бути підписані керівником організації та, за наявності, скріплені печаткою. Документи подає керівник або уповноважена особа власноруч. Можна надіслати документи в орган контролю поштою з повідомленням про вручення та описом вкладення або в електронному вигляді за умови оформлення електронного підпису.

Якщо неприбуткова організація не дотримується вимог ПКУ, орган контролю має право виключити її з Реєстру. За таких обставин підприємство вважатимуть платником податку на прибуток з першого дня місяця, наступного за місяцем, у якому вчинено порушення.

Порядок № 440 встановлює п'ять причин виключення неприбуткової організації з Реєстру [9]:

- використання доходів (прибутків) неприбуткової організації для інших цілей, аніж її утримання, реалізація мети (цілей, завдань) і напрямів діяльності, визначених установчими документами;
- розподіл доходів (прибутків) неприбуткової організації або їх частини серед засновників (учасників), членів такої організації, працівників

(окрім оплати їхньої праці, нарахування ЄСВ), членів органів управління та інших осіб, пов'язаних із ними;

- невідповідність установчих документів неприбуткової організації вимогам, встановленим п. 133.4 ПК;

- затвердження ліквідаційного балансу, передавального акта чи розподільного балансу неприбуткової організації, що припиняється в результаті реорганізації (злиття, приєднання, поділу чи перетворення) або ліквідації;

- власна ініціатива неприбуткової організації.

Внесені до Реєстру неприбуткові організації не сплачують податок на прибуток з будь-яких доходів (зокрема від надання платних послуг в межах своєї статутної діяльності), отриманих від господарської діяльності, за умови, що такі доходи (прибутки) використовуються такою неприбутковою організацією виключно для фінансування видатків на утримання такої неприбуткової організації, реалізації мети (цілей, завдань) та напрямів діяльності.

2.2 Особливості обліку в громадських організаціях

Усі неприбуткові організації (як будь-які юридичні особи) зобов'язані вести бухгалтерський облік відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [10].

При цьому, наказ про облікову політику, кошторис (фінансовий план) є обов'язковими основами ведення бухгалтерського обліку ГО. Неприбуткові організації користуються загальними правилами НП(С)БО або МСФЗ, тобто можуть добровільно користуватися МСФЗ і звітувати. В наказі про облікову політику при цьому зазначають про вибір обліку за МСФЗ.

Згідно з П(С)БО 25, НПО складають скорочену фінансову звітність мікропідприємства у складі Балансу і Звіту про фінансові результати за формами № 1-мс і № 2-мс. Хоча за бажанням вони можуть подавати і повний комплект фінансової звітності [11].

Громадські організації мають право застосовувати спрощений План рахунків [12], або загальний План рахунків [13].

Згідно з п. 7 П(С)БО 25 непідприємницькі товариства можуть (Рис.2.1):

обліковувати необоротні активи тільки за первісною вартістю без урахування зменшення корисності та переоцінки до справедливої вартості

не створювати забезпечення майбутніх витрат і платежів (на виплату майбутніх відпусток працівникам, виконання гарантійних зобов'язань тощо), а визнавати відповідні витрати в періоді їх фактичного здійснення

поточну дебіторську заборгованість включати до підсумку балансу за її фактичною сумою

Рис. 2.1. Особливості обліку громадських неприбуткових організацій

Однак, в обліку неприбутківців все ж є особливості, а точніше, одна риса, яка притаманна фактично усім неприбутковим організаціям – цільове фінансування. Адже, як відомо, облік останнього регулюється спеціальними правилами при визнанні доходів (у П(С)БО 25). До того ж, неприбуткові організації можуть користуватися спеціальними правилами з П(С)БО 25 щодо «спрощеного» обліку для мікропідприємств.

Наявність кошторису є важливою складовою бухгалтерського обліку. Цей документ має містити співставлення доходів і витрат НПО (джерела надходження, напрями використання отриманих доходів з прив'язкою до статутної діяльності). Даний документ підтверджує відсутність розподілу доходу (прибутку) між учасниками та зв'язок доходів і витрат зі статутною діяльністю НПО.

Звітність громадських неприбуткових організацій представлена на Рис. 2.2:

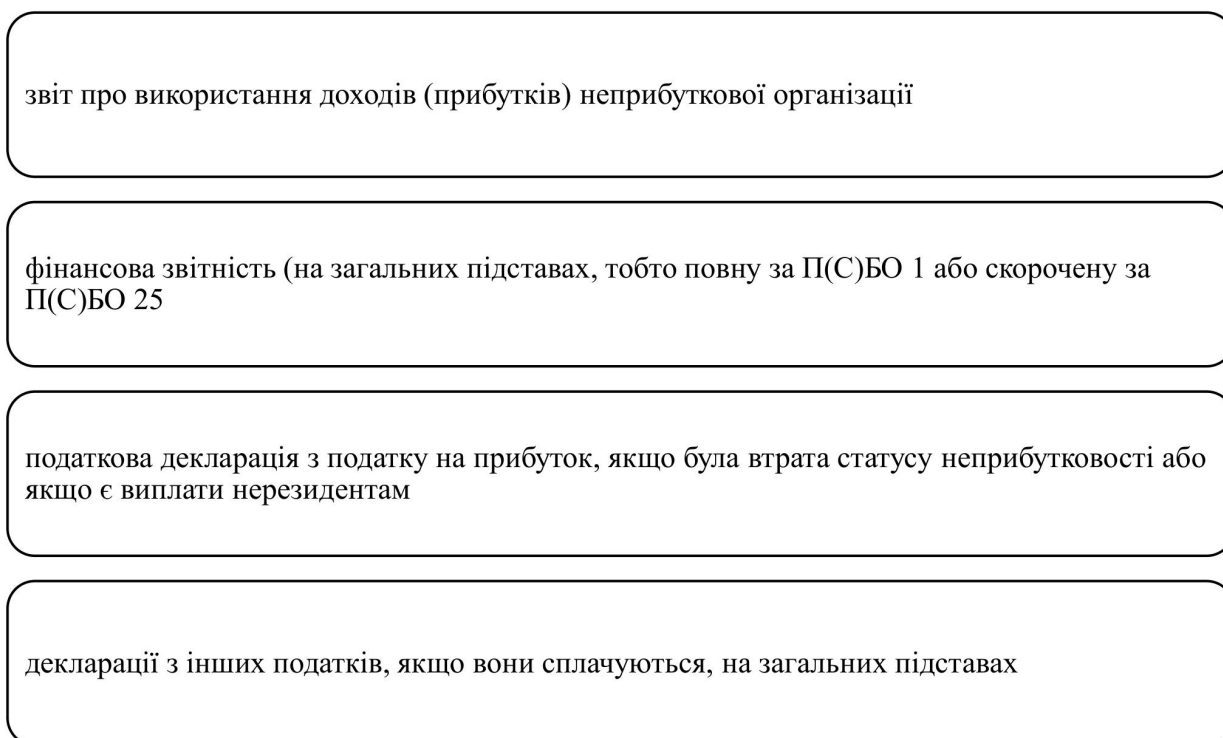

Рис. 2.2. Звітність громадських неприбуткових організацій

Порядок визнання і відображення доходів регламентовано П(С)БО 15 [14]. Доходи можуть бути отримані у вигляді виручки від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), інших операційних, фінансових та інших доходів.

Цільове фінансування - це кошти, отримані неприбутковою організацією на фінансування конкретних програм або заходів, а також для покриття її планових витрат. Це може бути благодійна (гуманітарна) допомога, цільова фінансова допомога, субсидії, дотації, членські, цільові внески тощо.

Цільове фінансування як об'єкт бухгалтерського обліку є одним із найбільш невизначених у вітчизняній системі обліку. В національних стандартах бухгалтерського обліку взагалі не визначено, що воно відноситься до такого об'єкта обліку, як зобов'язання, а в Плані рахунків рахунок для обліку цільового фінансування віднесено до класу 4 рахунків, який призначений для обліку власного капіталу та забезпечення зобов'язань.

У П(С)БО 11 «Зобов'язання» [15] цільове фінансування не згадується. Тільки в П(С)БО 15 «Дохід» [14] йдеться про визнання доходу від цільового

фінансування, але на практиці буває важко визначитись, якого з видів фінансування стосується той чи інший пункт стандарту.

У бухгалтерському обліку цільове фінансування відображають при його отриманні на рахунку 48 «Цільове фінансування і цільові надходження» або на рахунку 47 «Забезпечення майбутніх витрат і платежів» – якщо використовується спрощений План рахунків. Цільове фінансування не визнають доходом до тих пір, поки немає підтвердження, що воно буде отримане і підприємство виконає умови такого фінансування [14]. Види цільового фінансування показані на Рис.2.3:

Рис. 2.3. Види цільового фінансування

Якщо цільове фінансування було спрямоване:

- на придбання оборотних активів або інші цілі, не пов'язані з капітальними вкладеннями, – то у цьому випадку доходи визнають протягом тих періодів, у яких були здійснені витрати, пов'язані з виконанням умов цільового фінансування [14];

- на фінансування капітальних інвестицій - тоді доходи визнають протягом строку корисного використання придбаних об'єктів інвестування (основних засобів, нематеріальних активів) - пропорційно сумі нарахованої амортизації таких об'єктів [14].

Безоплатно отримані запаси та основних засобів зараховуються на баланс підприємства за справедливою вартістю на дату отримання з урахуванням витрат, пов'язаних з отриманням такого об'єкта [16, 17].

При цьому на величину справедливої вартості «безплатних» основних засобів збільшується сальдо субрахунку 424 «Додатковий капітал». Вартість таких основних засобів амортизується в загальному порядку, причому одночасно з нарахуванням амортизації зменшується залишок на субрахунку 424 і визнається дохід за субрахунком 745 «Дохід від безплатно отриманих активів».

- на компенсацію здійснених витрат – таке цільове фінансування визнають дебіторською заборгованістю з одночасним визнанням доходу [14].

Нецільове фінансування - це кошти (майно), які отримані без конкретно встановлених умов їх витрачання (безоплатно отримані кошти, послуги або ТМЦ). Отримане нецільове фінансування визнають дебіторською заборгованістю з одночасним визнанням доходу [14].

Пасивні доходи - це проценти, дивіденди, страхові виплати і відшкодування, роялті. Проценти визнають доходами в тих звітних періодах, до яких вони належать. Роялті визнають доходами за принципом нарахування згідно з економічним змістом відповідної угоди. Дивіденди відображають у складі доходів у періоді прийняття рішення про їх виплату [14].

Інші доходи - це доходи від продажу товарів (послуг), що пропагують ідеї організації, для захисту яких вона була створена; від здачі майна в оренду, від продажу залишків запасів, основних засобів, інвалюти, від курсових різниць тощо. Дохід визнають у разі збільшення активу або зменшення зобов'язання, які приводять до зростання власного капіталу, за умови, що дохід може бути достовірно оцінений [14].

Порядок визнання і відображення витрат регламентований П(С)БО 16 [18]. Ніяких особливостей для неприбуткових організацій цей стандарт не містить.

Протягом 2023 року у ГО «Фонд суспільства знань» були такі операції (Рис.2.4):

отримані та освоєні цільові кошти у вигляді членських внесків (на утримання та оренду офісу, оплату праці членів організації) у сумі 145 000 грн.

отримані та освоєні цільові кошти (пожертвування юридичної особи) (на придбання проектора, який використовуватиметься громадською організацією) у сумі 9 000 грн.

здійснені витрати на створення і роздрукування брошур навчального спрямованості в сумі 20000 грн. (спонсор компенсує ці витрати громадської організації)

проведений безплатний семінар на тему «Сучасна освіта в Україні» (укладений цивільно-правовий договір із лектором, здійснені витрати на оренду залу) – загальна сума витрат становить 30 000 грн.

отримана нецільова фінансова допомога від юридичної особи в сумі 100000 грн.

нараховані (отримані) проценти за депозитом у сумі 16 000 грн.

нарахований (отриманий) дохід у сумі 10000 грн. від здачі в суборенду тимчасово вільного приміщення організації.

Рис. 2.4. Операції ГО «Фонд суспільства знань»

Відобразимо їх бухгалтерськими проведеннями, враховуючи, що ГО «Фонд суспільства знань» не платником ПДВ (Таблиця 2.2):

Таблиця 2.2

Бухгалтерські проведення ГО «Фонд суспільства знань»

№ п/п	Зміст господарської операції	Бухгалтерський облік		
		Дт	Кт	Сума
1	Отримано цільові кошти (членські внески)	311	48	145 000

	Відображено витрати на оренду офісу	92	631	50 000
	Відображено суму ПДВ	92	631	10 000
2	Нараховано заробітну плату та ЄСВ працівникам ГО	92	661 651	85 000
	Відображено дохід від цільового фінансування у розмірі здійснених витрат	48	718	145 000
3	Отримано і визнано доходами майбутніх періодів цільове фінансування на придбання проектора	311	48	9 000
	Оплачено проектор	48	69	9 000
	Оприбутковано і введено в експлуатацію проектор	631	311	9 000
		152	631	9 000
		104	152	9 000
	Нараховано знос (амортизацію) проектора (сума умовна)	92	131	777
	Відображено доходи періоду (у сумі зносу)	69	745	777
4	Відображено витрати на створення і друкування «освітніх» брошур	23	685 631	20 000
5	Отримано компенсацію раніше здійснених витрат	311	377	20 000

	Визнано дохід від цільового фінансування в сумі отриманої компенсації раніше здійснених витрат	377	718	20 000
	«Освітні» брошури роздано волонтерами громадянам	949	23	20 000
6	Відображено витрати на проведення «екологічного» семінару	949	685	30 000
7	Отримано нецільову фінансову допомогу	311	718	100 000
8	Унесено кошти на депозит у банку	313	311	100 000
	Отримано проценти, що належать за договором	311	732	16 000
9	Передано орендареві приміщення за договором суборенди	-	01	70 000
	Нараховано орендну плату за звітний період	377	713	10 000
10	Відображено фінансовий результат:	718	731	96 000
	– доходи	745	192	
		732	793	
		713		
	– витрати	791	92	
			343	

Таким чином, об'єктами бухгалтерського обліку в неприбуткових організаціях, як і на комерційних підприємствах, є активи, капітал, зобов'язання,

господарські процеси, а також доходи та витрати. Облік активів у неприбуткових організаціях у цілому не відрізняється від їх обліку на комерційних підприємствах – їх рух оформлюється затвердженими первинними документами та відображується кореспонденцією рахунків, що відповідають Інструкції до Плану рахунків та відповідним методичним рекомендаціям.

Висновки до розділу 2

Дослідження обліку в громадських організаціях дозволило зробити наступні висновки:

1. Питання неприбутковості громадських організацій в Україні є надзвичайно актуальним. Громадські організації мають досить значні відмінності від комерційних як в бухгалтерському обліку, так і в правовому полі. Вони мають свої особливості та вимоги щодо набуття статусу неприбутковості. Громадська організація може здійснювати діяльність зі статусом юридичної особи або без такого статусу. Громадська організація зі статусом юридичної особи є непідприємницьким товариством, основною метою якого не є одержання прибутку.

2. Цільове фінансування як об'єкт бухгалтерського обліку є одним із найбільш невизначених у вітчизняній системі обліку. В національних стандартах бухгалтерського обліку взагалі не визначено, що воно відноситься до такого об'єкта обліку, як зобов'язання, а в Плані рахунків рахунок для обліку цільового фінансування віднесено до класу 4 рахунків, який призначений для обліку власного капіталу та забезпечення зобов'язань.

3. Об'єктами бухгалтерського обліку в неприбуткових організаціях, як і на комерційних підприємствах, є активи, капітал, зобов'язання, господарські процеси, а також доходи та витрати. Облік активів у неприбуткових організаціях у цілому не відрізняється від їх обліку на комерційних підприємствах – їх рух оформлюється затвердженими первинними документами та відображується кореспонденцією рахунків, що відповідають Інструкції до Плану рахунків та відповідним методичним рекомендаціям.

РОЗДІЛ 3

АУДИТ В ГРОМАДСЬКІЙ ОРГАНІЗАЦІЇ

3.1 Основні аспекти аудиту в громадських організаціях

Аудит громадських організацій є важливим інструментом забезпечення їхньої прозорості, підзвітності та ефективного управління ресурсами. Цей процес включає незалежну перевірку фінансових звітів, операцій та управлінських практик організації для оцінки їх відповідності встановленим стандартам та нормативним вимогам.

Види аудиту представлено на Рис. 3.1:

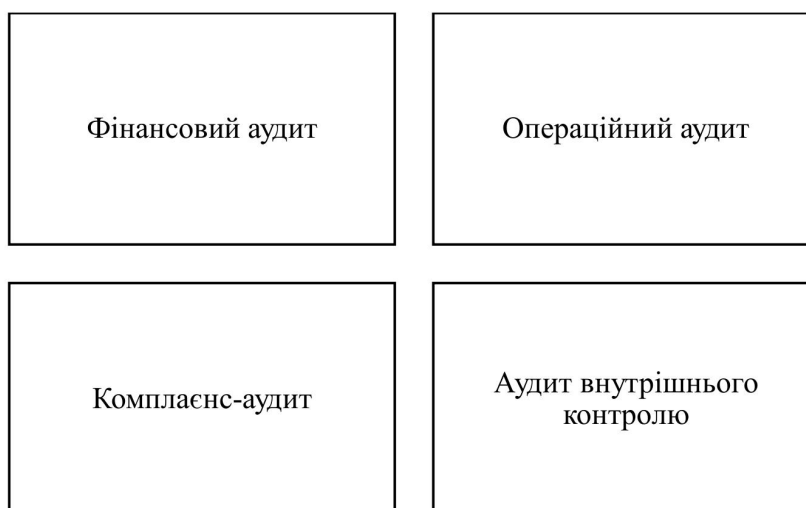

Рис. 3.1. Види аудиту громадських організацій

Деталізована інформація про види аудиту наведена у Таблиці.3.1:

Таблиця 3.1

Деталізована інформація про види аудиту громадських організацій

Мета	Процедури	Результати
<i>Фінансовий аудит</i>		
Перевірка фінансових звітів та облікових записів організації для підтвердження їх	Аналіз бухгалтерських документів, перевірка банківських виписок, розрахункових документів	Висновок аудитора про те, чи відображають фінансові звіти реальний стан справ організації.

достовірності та відповідності законодавчим вимогам.	та інших фінансових записів.	
<i>Операційний аудит</i>		
Оцінка ефективності та результативності операційних процесів організації.	Аналіз внутрішніх процедур, оцінка ефективності використання ресурсів, перевірка відповідності операцій цілям організації.	Рекомендації щодо поліпшення операційних процесів та підвищення ефективності діяльності.
<i>Комплаєнс-аудит</i>		
Перевірка відповідності діяльності організації внутрішнім політикам, процедурам та зовнішнім нормативним вимогам.	Аналіз політик та процедур, перевірка на відповідність законодавству та іншим нормативним актам.	Висновок про відповідність діяльності організації встановленим стандартам та вимогам.
<i>Аудит внутрішнього контролю</i>		
Оцінка ефективності системи внутрішнього контролю, яка забезпечує достовірність фінансової інформації та запобігає шахрайству.	Перевірка механізмів контролю, тестування процедур контролю, оцінка ризиків.	Рекомендації щодо покращення системи внутрішнього контролю.

Аудит громадських організацій є багатогранним процесом, який включає різні види перевірок для забезпечення всебічної оцінки їхньої діяльності. Кожен вид аудиту має свої специфічні цілі, методи та результати, що дозволяє покрити всі аспекти функціонування організації.

Кожен вид аудиту відіграє важливу роль у забезпеченні стабільної та прозорої діяльності громадських організацій. Фінансовий аудит гарантує точність фінансової звітності, операційний аудит підвищує ефективність

операцій, комплаєнс-аудит забезпечує дотримання нормативних вимог, а аудит внутрішнього контролю зміцнює надійність внутрішніх процесів. Разом вони створюють комплексну систему перевірки та оцінки, яка сприяє підвищенню довіри з боку донорів, бенефіціарів та громадськості, а також забезпечує ефективне управління та досягнення цілей організації.

Проведення аудиту громадських організацій складається з кількох ключових етапів, кожен з яких включає специфічні дії та процедури. Етапи проведення аудиту представлені на Рис.3.2:

Рис. 3.2. Етапи проведення аудиту громадських організацій

Планування аудиту починається з визначення його мети та обсягу. Мета може бути різною: від оцінки фінансової звітності до перевірки ефективності операційних процесів. Обсяг аудиту визначає, які підрозділи, процеси або періоди будуть перевірятися. На цьому етапі також проводиться оцінка ризиків. Ідентифікуються потенційні ризики, пов'язані із фінансовими операціями, управлінськими процесами або відповідністю законодавству. На основі цієї оцінки визначаються ключові області для перевірки. Далі складається детальний план аудиту. Це включає розробку графіка проведення аудиту, розподіл завдань серед аудиторів та визначення необхідних ресурсів. Планування є критично

важливим для забезпечення того, що аудит буде проведений ефективно і своєчасно.

На цьому етапі здійснюється (Рис.3.3):

Рис.3.4. Послідовність дій аудитора на етапі планування

Проведення аудиту починається зі збору необхідної інформації. Це можуть бути фінансові звіти, бухгалтерські записи, політики та процедури організації. Зібрана інформація аналізується для перевірки відповідності внутрішніх політик та процедур організації нормативним вимогам. Однією з ключових процедур є тестування операцій та контролю. Це включає перевірку фінансових документів, банківських виписок, контрактів та інших важливих записів. Також проводиться тестування внутрішніх контролів, щоб оцінити їх ефективність у запобіганні шахрайству та помилкам. Спілкування з персоналом організації також є важливою частиною аудиту. Проводяться інтерв'ю та

опитування з керівництвом та ключовими співробітниками для розуміння їхньої ролі та відповідальності. Це допомагає оцінити знання персоналу та дотримання ними внутрішніх політик організації.

На цьому етапі здійснюється (Рис.3.4):

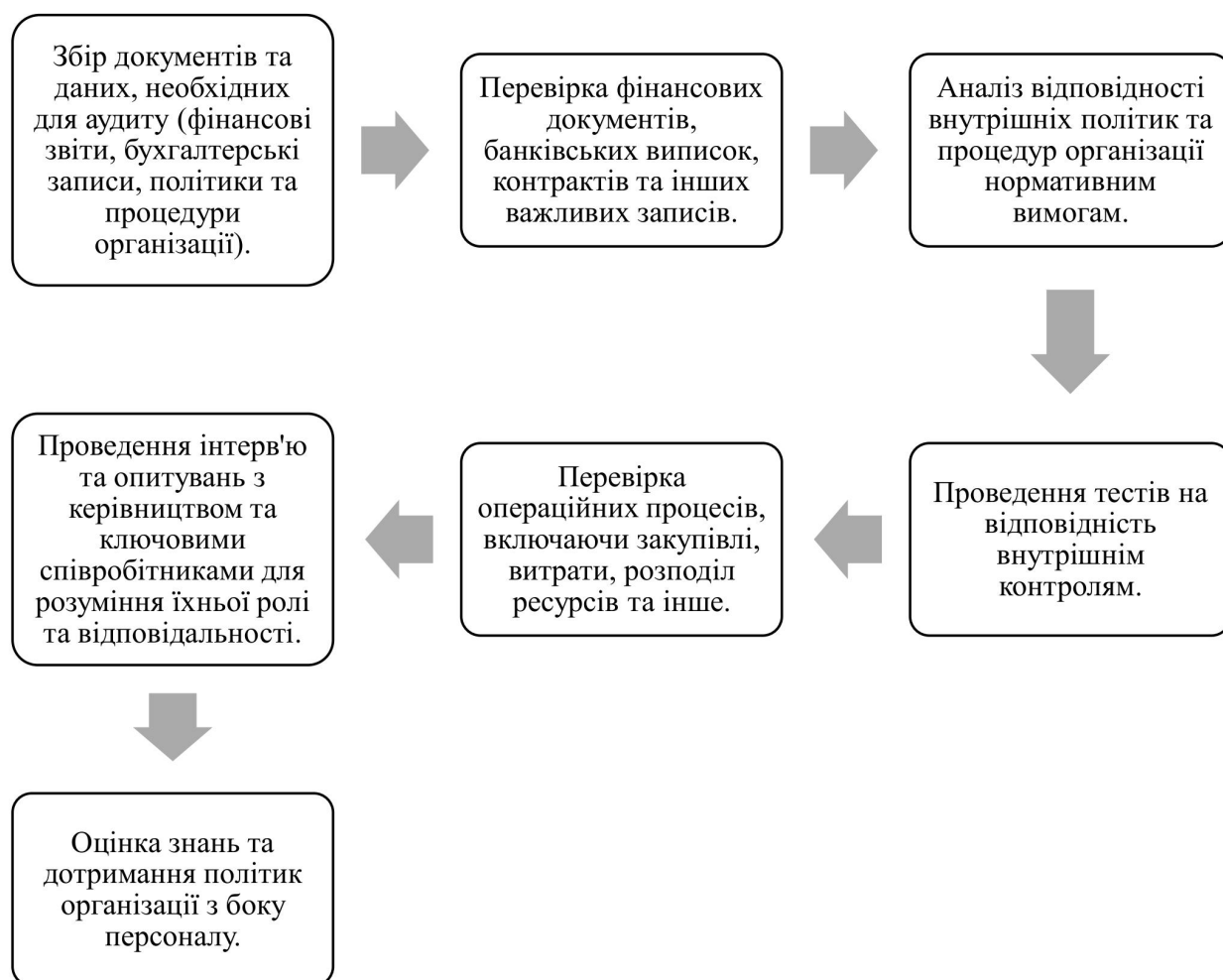

Рис. 3.4. Послідовність дій аудитора на етапі проведення аудиту на місці

Після завершення аудиторських процедур готується аудиторський звіт. Цей звіт містить висновки аудиту, виявлені недоліки, ризики та рекомендації для покращення. Звіт повинен бути чітким і зрозумілим для всіх зацікавлених сторін. Після підготовки звіту проводиться його презентація керівництву організації. Обговорюються виявлені проблеми та рекомендації, а також можливі шляхи їх

вирішення. Це дає можливість керівництву організації отримати зворотний зв'язок та зрозуміти необхідні кроки для покращення діяльності.

На цьому етапі здійснюється (Рис.3.5):

Рис. 3.5. Послідовність дій аудитора на етапі звітування

Моніторинг виконання рекомендацій є останнім, але не менш важливим етапом аудиту. Після отримання аудиторського звіту керівництво організації повинно впровадити надані рекомендації. Аудитори оцінюють та контролюють цей процес, надаючи підтримку та консультації щодо реалізації запропонованих змін. Регулярний моніторинг дозволяє оцінити прогрес у впровадженні рекомендацій та їхній вплив на діяльність організації. Зворотний зв'язок з керівництвом щодо стану впровадження рекомендацій є важливим для постійного покращення процесів та процедур організації.

На цьому етапі здійснюється (Рис.3.6):

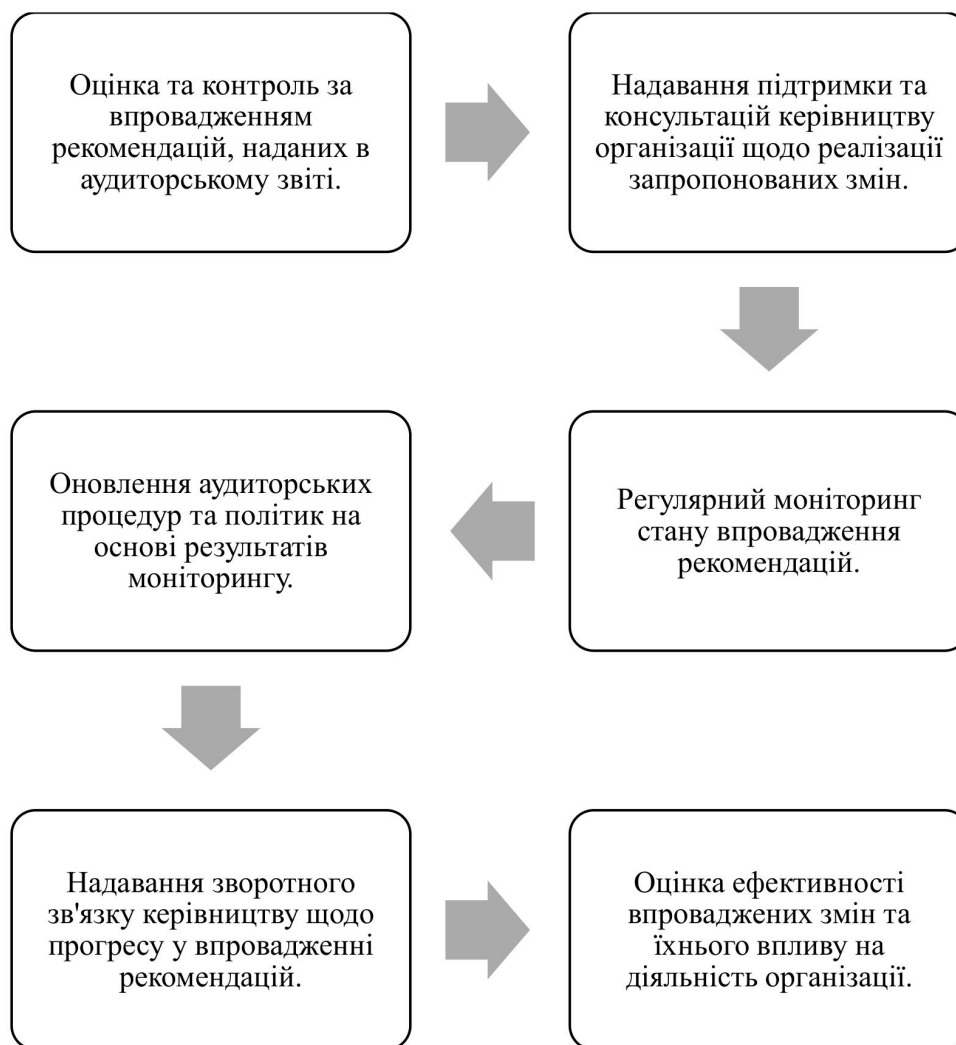

Рис. 3.6. Послідовність дій аудитора на етапі моніторингу виконання рекомендацій

Етапи проведення аудиту громадських організацій забезпечують систематичний та комплексний підхід до оцінки їхньої діяльності. Планування визначає рамки аудиту та основні ризики, проведення включає детальний аналіз та тестування, звітування надає чіткі висновки та рекомендації, а моніторинг виконання рекомендацій гарантує постійне покращення процесів та процедур. Це дозволяє громадським організаціям досягати високих стандартів прозорості, підзвітності та ефективності, що є ключовими для їхньої успішної діяльності.

Таким чином, проведення аудиту громадських організацій включає чотири основні етапи: планування, проведення, звітування та моніторинг виконання рекомендацій. Кожен з цих етапів є критично важливим для

забезпечення прозорості, підзвітності та ефективності діяльності організації. Систематичний та комплексний підхід до аудиту допомагає організаціям досягати високих стандартів управління та досягати своїх цілей.

3.2. Вимоги до проведення аудиту громадської організації

Усі неприбуткові організації функціонують за рахунок коштів від донорів. Відповідно, щоб неприбуткова організація могла існувати та розвиватися, досягаючи відповідних соціально орієнтованих цілей, вона має дотримуватися усіх вимог донорів. Зокрема, щодо фінансового звітування. Це стосується як «публічної фінансової інформації», так і проектної фінансової звітності. Вимоги до її складання містяться або безпосередньо в Угоді про надання гранту, або ж в окремому TOR.

Переважає більшість донорів вимагає від громадської організації, щоб фінансова звітність була підтверджена незалежним аудитором. Донор висуває до аудиторської фірми загальні вимоги - компанія повинна бути зареєстрована відповідно до українського законодавства, та певні специфічні вимоги, такі як (Рис.3.7):

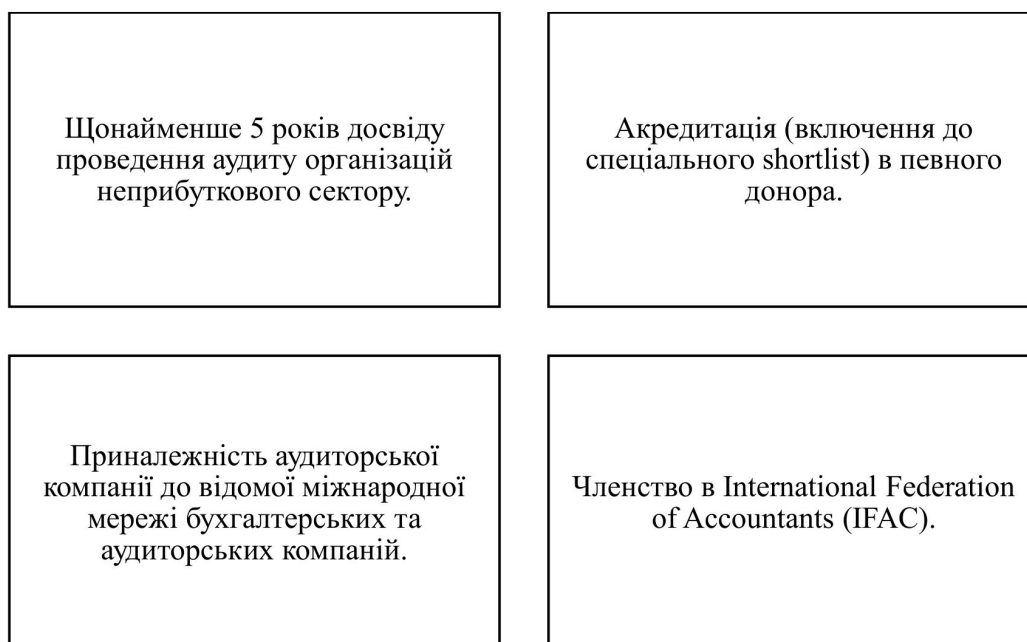

Рис. 3.7. Вимоги закордонних донорів до аудиторів громадських організацій

Взагалі проведення аудиту громадської організації передбачає дотримання певних вимог та стандартів для забезпечення об'єктивності, достовірності та ефективності аудиторського процесу. Ось основні вимоги до проведення аудиту громадської організації (Рис.3.8):

Рис. 3.8. Основні вимоги до проведення аудиту громадської організації

Аудитор повинен бути незалежним від організації, яку він перевіряє. Це означає відсутність будь-яких фінансових, особистих або професійних зв'язків з організацією, що можуть вплинути на об'єктивність аудиторських висновків. Аудитор повинен виконувати свою роботу об'єктивно, базуючись на фактах та доказах, без упередженості чи впливу з боку керівництва організації.

Аудитор повинен мати необхідну освіту, сертифікацію та досвід у сфері аудиту та фінансового обліку. Аудитори повинні постійно підвищувати свій рівень знань і навичок, слідкуючи за новими стандартами, законодавством та передовими практиками в галузі аудиту.

Аудит повинен проводитися згідно з міжнародними стандартами аудиту (ISA) або іншими відповідними національними стандартами. Аудитор повинен враховувати всі законодавчі вимоги, які регулюють діяльність громадських організацій у відповідній країні.

Планування включає визначення мети, обсягу аудиту, оцінку ризиків та розробку детального плану аудиторських процедур. На етапі планування необхідно ідентифікувати та оцінити потенційні ризики, що можуть вплинути на діяльність організації.

Аудитор повинен документувати всі етапи аудиту, включаючи збір інформації, аналіз даних, проведені процедури та висновки. Це забезпечує наявність доказів виконаної роботи та обґрунтованість висновків. Вся інформація, зібрана під час аудиту, повинна зберігатися конфіденційно і не розголошуватися без дозволу організації. Аудитор повинен своєчасно інформувати керівництво організації про виявлені проблеми, ризики та порушення. Аудитор надає керівництву рекомендації щодо покращення внутрішніх процесів та усунення виявлених недоліків.

Після завершення аудиторських процедур аудитор готує звіт, який містить висновки, виявлені проблеми та рекомендації. Звіт повинен бути чітким, зрозумілим та доступним для керівництва організації та інших зацікавлених сторін. Аудитор представляє звіт керівництву організації, обговорює висновки та рекомендації, відповідає на запитання та надає додаткові роз'яснення.

Аудитор контролює процес впровадження рекомендацій, наданих у звіті. Це включає періодичні перевірки та оцінку ефективності впроваджених змін. Аудитор надає зворотний зв'язок керівництву організації щодо прогресу у виконанні рекомендацій та можливих покращень.

Дотримання зазначених вимог забезпечує об'єктивність, достовірність та ефективність аудиторського процесу. Це сприяє підвищенню прозорості, підзвітності та ефективності діяльності громадських організацій, що в свою чергу підвищує довіру з боку донорів, бенефіціарів та громадськості.

Таким чином, аудит громадської організації є ключовим процесом, що забезпечує прозорість, підзвітність та ефективне управління її ресурсами. Він включає кілька етапів: планування, проведення, звітування та моніторинг виконання рекомендацій. Основні вимоги до проведення аудиту включають незалежність, об'єктивність, компетентність аудитора, відповідність стандартам

та законодавчим вимогам, ефективне документування, комунікацію з керівництвом, підготовку детального звіту та моніторинг впровадження рекомендацій. Дотримання цих вимог сприяє підвищенню довіри з боку донорів, бенефіціарів та громадськості, забезпечуючи стабільний розвиток та досягнення цілей організації.

3.3 Удосконалення обліку і аудиту в громадській організації

Удосконалення обліку і аудиту громадської організації є важливим завданням, яке сприяє підвищенню ефективності, прозорості та підзвітності діяльності. Удосконалення обліку та аудиту громадської організації включає впровадження сучасних технологій, підвищення кваліфікації персоналу, забезпечення незалежності аудиторів, застосування передових методик та покращення внутрішніх контролів. Ці заходи сприяють підвищенню прозорості, підзвітності та ефективності діяльності організації, що в свою чергу підвищує довіру з боку донорів, бенефіціарів та громадськості.

На Рис. 3.9 наведені пропозиції з удосконалення обліку для ГО «Фонд суспільства знань»:

Автоматизація процесів

- Впровадження сучасних бухгалтерських програм для автоматизації облікових процесів
- Використання спеціалізованих програм для управління фінансовими ресурсами, що дозволяє знизити ймовірність помилок і підвищити ефективність роботи

Покращення внутрішнього контролю

- Розробка та впровадження ефективного внутрішнього контролю для запобігання шахрайству та помилкам
- Регулярний перегляд та оновлення внутрішніх політик і процедур з урахуванням змін у законодавстві та найкращих практик

Підвищення кваліфікації персоналу

- Організація регулярних навчань та тренінгів для бухгалтерів та фінансових менеджерів з метою підвищення їхньої кваліфікації
- Підтримка безперервного професійного розвитку співробітників, щоб вони були в курсі останніх змін у фінансовому законодавстві та стандартах обліку

Рис. 3.9. Пропозиції з удосконалення обліку для ГО «Фонд суспільства знань»

На Рис. 3.10 наведені пропозиції з удосконалення аудиту для ГО «Фонд суспільства знань»:

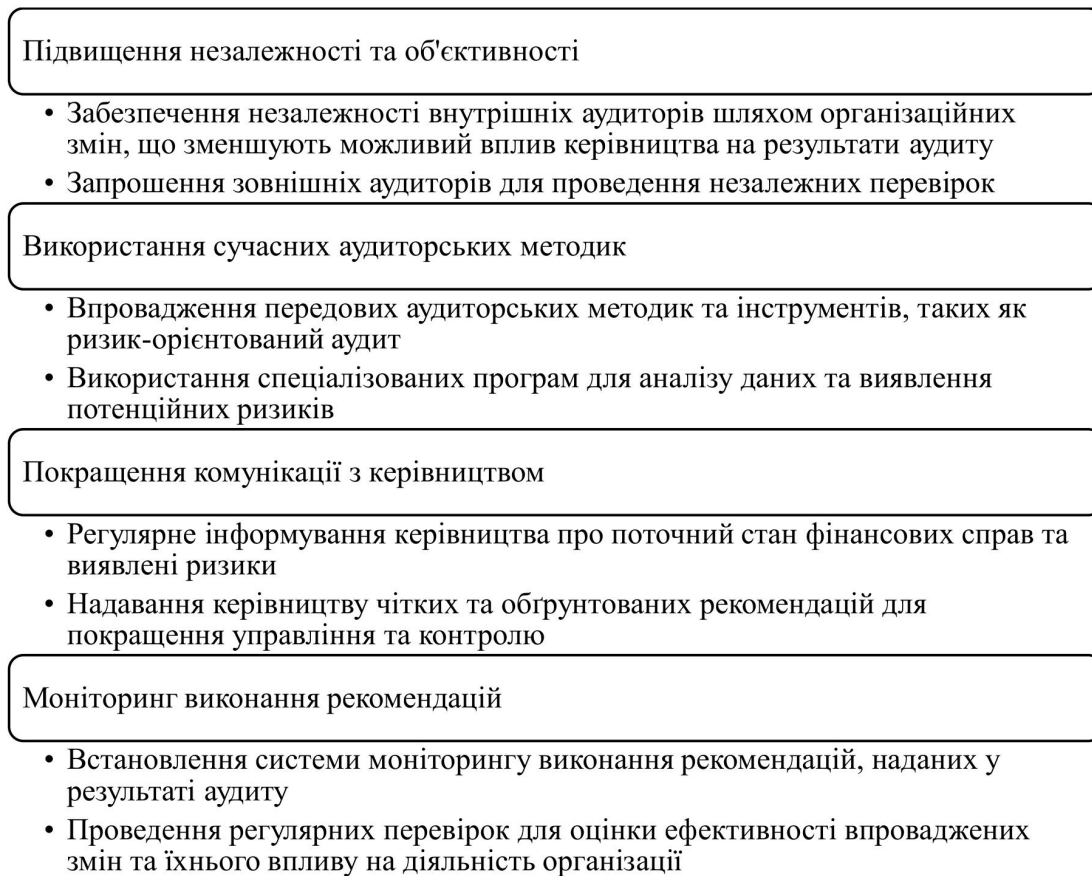

Рис. 3.10. Пропозиції з удосконалення аудиту для ГО «Фонд суспільства знань»

Для удосконалення обліку і аудиту громадської організації слід зосередитися на автоматизації облікових процесів, підвищенні кваліфікації персоналу, покращенні внутрішніх контролів, забезпеченні незалежності аудиторів, застосуванні сучасних аудиторських методик та покращенні комунікації з керівництвом. Ці заходи сприятимуть підвищенню прозорості, підзвітності та ефективності діяльності організації, що зміцнить довіру донорів, бенефіціарів та громадськості.

Висновки до розділу 3

Дослідження аудиту громадських організацій дозволило зробити наступні висновки:

1. Проведення аудиту громадських організацій включає чотири основні етапи: планування, проведення, звітування та моніторинг виконання рекомендацій. Кожен з цих етапів є критично важливим для забезпечення прозорості, підзвітності та ефективності діяльності організації. Систематичний та комплексний підхід до аудиту допомагає організаціям досягати високих стандартів управління та досягати своїх цілей.

2. Аудит громадської організації є ключовим процесом, що забезпечує прозорість, підзвітність та ефективне управління її ресурсами. Він включає кілька етапів: планування, проведення, звітування та моніторинг виконання рекомендацій. Основні вимоги до проведення аудиту включають незалежність, об'єктивність, компетентність аудитора, відповідність стандартам та законодавчим вимогам, ефективне документування, комунікацію з керівництвом, підготовку детального звіту та моніторинг впровадження рекомендацій. Дотримання цих вимог сприяє підвищенню довіри з боку донорів, бенефіціарів та громадськості, забезпечуючи стабільний розвиток та досягнення цілей організації.

3. Для удосконалення обліку і аудиту громадської організації слід зосередитися на автоматизації облікових процесів, підвищенні кваліфікації персоналу, покращенні внутрішніх контролів, забезпеченні незалежності аудиторів, застосуванні сучасних аудиторських методик та покращенні комунікації з керівництвом. Ці заходи сприятимуть підвищенню прозорості, підзвітності та ефективності діяльності організації, що зміцнить довіру донорів, бенефіціарів та громадськості.

ВИСНОВКИ

Дослідження теоретичних та практичних основ обліку і аудиту громадських організацій дозволило зробити наступні висновки:

1. Громадська організація - це добровільне об'єднання фізичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів. Громадська організація може здійснювати діяльність зі статусом юридичної особи або без такого статусу. Громадська організація «Фонд Суспільства знань» заснована 28 лютого 2018 року і є неприбутковою громадською організацією, яка об'єднує громадян на основі спільності інтересів своїх членів для реалізації своєї мети та завдань.

2. Багато громадських організацій можуть відповідати відразу кільком категоріям. Головне, що вони об'єднані спільною метою служити суспільству та вирішувати важливі соціальні проблеми. Громадські організації в Україні є невід'ємною частиною процесу становлення демократичного суспільства. Вони відіграють ключову роль у забезпеченні соціальної справедливості, захисті прав громадян, розвитку культури та освіти, охороні навколишнього середовища. Їхня діяльність сприяє підвищенню громадянської активності та створенню умов для сталого розвитку країни.

3. Громадська організація «ФОНД СУСПІЛЬСТВА ЗНАНЬ» має сильні позиції завдяки кваліфікованій команді, хорошій репутації та інноваційним програмам. Проте, для подальшого розвитку важливо звернути увагу на маркетинг, фінансову стабільність та адаптацію до змін у зовнішньому середовищі. Використання можливостей, таких як розвиток онлайн-освіти та співпраця з міжнародними партнерами, може сприяти зміцненню позицій організації на освітньому ринку.

4. Питання неприбутковості громадських організацій в Україні є надзвичайно актуальним. Громадські організації мають досить значні відмінності від комерційних як в бухгалтерському обліку, так і в правовому полі. Вони мають свої особливості та вимоги щодо набуття статусу неприбутковості.

Громадська організація може здійснювати діяльність зі статусом юридичної особи або без такого статусу. Громадська організація зі статусом юридичної особи є непідприємницьким товариством, основною метою якого не є одержання прибутку.

5. Цільове фінансування як об'єкт бухгалтерського обліку є одним із найбільш невизначених у вітчизняній системі обліку. В національних стандартах бухгалтерського обліку взагалі не визначено, що воно відноситься до такого об'єкта обліку, як зобов'язання, а в Плані рахунків рахунок для обліку цільового фінансування віднесено до класу 4 рахунків, який призначений для обліку власного капіталу та забезпечення зобов'язань.

6. Об'єктами бухгалтерського обліку в неприбуткових організаціях, як і на комерційних підприємствах, є активи, капітал, зобов'язання, господарські процеси, а також доходи та витрати. Облік активів у неприбуткових організаціях у цілому не відрізняється від їх обліку на комерційних підприємствах – їх рух оформлюється затвердженими первинними документами та відображується кореспонденцією рахунків, що відповідають Інструкції до Плану рахунків та відповідним методичним рекомендаціям.

7. Проведення аудиту громадських організацій включає чотири основні етапи: планування, проведення, звітування та моніторинг виконання рекомендацій. Кожен з цих етапів є критично важливим для забезпечення прозорості, підзвітності та ефективності діяльності організації. Систематичний та комплексний підхід до аудиту допомагає організаціям досягати високих стандартів управління та досягати своїх цілей.

8. Аудит громадської організації є ключовим процесом, що забезпечує прозорість, підзвітність та ефективне управління її ресурсами. Він включає кілька етапів: планування, проведення, звітування та моніторинг виконання рекомендацій. Основні вимоги до проведення аудиту включають незалежність, об'єктивність, компетентність аудитора, відповідність стандартам та законодавчим вимогам, ефективне документування, комунікацію з керівництвом, підготовку детального звіту та моніторинг впровадження рекомендацій.

Дотримання цих вимог сприяє підвищенню довіри з боку донорів, бенефіціарів та громадськості, забезпечуючи стабільний розвиток та досягнення цілей організації.

9. Для удосконалення обліку і аудиту громадської організації слід зосередитися на автоматизації облікових процесів, підвищенні кваліфікації персоналу, покращенні внутрішніх контролів, забезпеченні незалежності аудиторів, застосуванні сучасних аудиторських методик та покращенні комунікації з керівництвом. Ці заходи сприятимуть підвищенню прозорості, підзвітності та ефективності діяльності організації, що зміцнить довіру донорів, бенефіціарів та громадськості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Гура Н. Методика бухгалтерського обліку в неприбуткових небюджетних організаціях. Бухгалтерський облік і аудит, 2012, 10: 3-8.
2. Олійник Я.В. Регламентация бухгалтерського обліку та фінансової звітності неприбуткових організацій: стан, проблеми, шляхи удосконалення. Економічні науки. Сер.: Облік і фінанси, 2012, 9 (2): 513-520.
3. Волошина Т.О. Особливості організації обліку неприбуткових організацій. Управління розвитком, 2013, 17: 17-19.
4. Височан О.С., Височан О.О., Ясінська А.І. Особливості бухгалтерського обліку цільового фінансування у небюджетних неприбуткових організаціях. Облік і фінанси, 2017, 1: 17-24.
5. Толмачова А.М. Основи формування облікової політики неприбуткових організацій. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: Економіка, 2018, 1: 463-467.
6. Конституція України : Конституція України; Верховна Рада України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80> (дата звернення: 15.06.2024)
7. Про громадські об'єднання : Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/4572-17> (дата звернення: 15.06.2024)
8. Податковий кодекс України : Кодекс України; Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2755-17> (дата звернення: 15.06.2024)
9. Про затвердження Порядку ведення Реєстру неприбуткових установ та організацій, включення неприбуткових підприємств, установ та організацій до Реєстру та виключення з Реєстру : Постанова Кабінету Міністрів України; Порядок, Форма, Заява, Форма типового документа, Рішення від 13.07.2016 № 440 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/440-2016-%D0%BF> (дата звернення: 15.06.2024)

10. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-XIV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/996-14> (дата звернення: 15.06.2024)

11. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 "Спрощена фінансова звітність" : Наказ; Мінфін України від 25.02.2000 № 39 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0161-00> (дата звернення: 15.06.2024)

12. Про затвердження спрощеного Плану рахунків бухгалтерського обліку : Наказ; Мінфін України від 19.04.2001 № 186 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0389-01> (дата звернення: 15.06.2024)

13. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій : Інструкція; Мінфін України від 30.11.1999 № 291 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0893-99> (дата звернення: 15.06.2024)

14. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку : Наказ; Мінфін України від 29.11.1999 № 290 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0860-99> (дата звернення: 15.06.2024)

15. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання" : Наказ; Мінфін України від 31.01.2000 № 20 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0085-00> (дата звернення: 15.06.2024)

16. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби" : Наказ; Мінфін України від 27.04.2000 № 92 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0288-00> (дата звернення: 15.06.2024)

17. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку : Наказ; Мінфін України від 20.10.1999 № 246 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0751-99> (дата звернення: 15.06.2024)

18. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку : Наказ; Мінфін України від 31.12.1999 № 318 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/z0027-00> (дата звернення: 15.06.2024)

19. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність : Закон України від 21.12.2017 № 2258-VIII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/go/2258-19> (дата звернення: 15.06.2024)

20. Про застосування Міжнародних стандартів аудиту видання 2006 року : Рішення; Аудиторська палата від 30.11.2006 № 168/7 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/vr16_230-06 (дата звернення: 15.06.2024)